

Demokraté proti oligarchii a autokracii

Prohlášení členů KOD, kteří byli účastníky Demokratické iniciativy, k 17. listopadu 2014

V těchto dnech uplyne čtvrtstoletí od chvíle, kdy se za mohutných protestů české a slovenské veřejnosti zhroutil nedemokratický režim.

Dnes je situace jiná: vlna veřejné nespokojenosti s politickou situací v ČR přivodila loni a letos velké politické změny.

V přímé volbě byl zvolen prezident s výrazně autokratickými sklony. V předčasných volbách do poslanecké sněmovny se prosadilo hnutí ANO oligarchy Andreje Babiše, které je nyní nejsilnějším politickým uskupením. Strany, jež doposud dominovaly na české politické scéně, jsou buď rozděleny a oslabeny (ČSSD), nebo marginalizovány (ODS, TOP09). Uplatnily se nezodpovědné a nevypočitatelné politické subjekty (Úsvit přímé demokracie, Pirátská strana). Proces se završil senátními a komunálními volbami, po nichž v českých městech vznikají komunální koalice systémem „každý s každým“.

Programem všech těchto změn je, jak mnohokrát zopakoval Andrej Babiš, účtování s uplynulými 25 lety.

Tento vývoj je obtížné hodnotit jinak než jako kapitulaci demokracie opřed oligarchy a autokraty. Polistopadové strany, hlásící se k demokracii, selhaly, polistopadový demokratický systém kolabuje. Žijeme s vyhlídkou, že dalších pár desetiletí strávíme v politickém uspořádání připomínajícím orwellovský hostinec, v němž za jedním stolem sedí farmáři s čuňaty a nakonec už ani nelze poznat, kdo je farmář a kdo čuně.

Autoritativní režim u nás před 25 lety padl proto, že si většina lidí přála důstojnější a lidštější uspořádání společnosti a dala to v rozhodující chvíli najevo. Demokratická iniciativa se na těchto změnách a jejich přípravě už před listopadem 1989 podílela. Ač se nám nepodařilo výrazněji se v mocenském uspořádání nového státu uplatnit, víme, že do jeho základů byla vložena hlavní občanská práva a svobody, v tomto smyslu se k němu hlásíme a cítíme za něj spoluzodpovědnost. Jsme si však vědomi i jeho chyb, které přispěly k dnešnímu rozvratu: se jménem Václava Havla je spojena nedůvěra k politickým stranám a představa, že se demokratická politika dá dělat bez nich či proti nim, se jménem Václava Klause přesvědčení, že osou politiky je nesmiřitelný třídní boj mezi „kapitalismem“ a „socialismem“, pravíci a levíci. Je zjevné, že havlovské i klausovské ideje se v mnoha ohledech vyčerpaly, musíme jít dál.

V příštích letech bude třeba pracně a od samých základů obnovit českou demokratickou politiku. Nadchází čas masarykovské „politické práce drobné“. Zároveň nesmíme připustit, aby se snížila ta základní úroveň občanských práv a svobod, již jsme se dopracovali po listopadu 1989. A konečně bude nutné zachovat naši příslušnost ke společenství západních demokratických států. Povede se to jen tenkrát, když se do demokratické politiky zapojí v každodenních záležitostech mnoho lidí z politických stran i mimo ně, také občanské iniciativy i spolky a angažovaní lidé z církví - demokraté zprava i zleva, připravení všemi ústavními prostředky společně bránit demokracii před oligarchií a autokracií.

Rádi bychom – v duchu toho, co jsme sami dělali v minulosti – k tomu všemu přispěli a prosíme vás, abyste se k nám připojili.

Praha, 11. listopadu 2014

Bohumil Doležal, Karel Štindl, Petr Dušejovský, Martin Litomiský, Miroslav Fleischman, Hana Mahlerová, Pavel Otto, Herbert Pařízek, Jana Petrová, Vojtěch Průša, Jan Scheinost, Vladislav Vaňák. Ladislav Voves

K prohlášení se j připojili někdejší účastníci DI Vladimír Fritsch, Ondřej Pěč, Hana Petrásková, Jan Stráský, Milan Sýkora, Pavla Sýkorová, Lucie Szymanowska, Pavel Šafr, Miroslav Štengl, Stanislav Toula, Jan Zima a Miroslava Šefčíková.